

Nationale Politie
H.P. van Essen, hoofdcommissaris
Postbus 17107
2502 CC DEN HAAG

Amsterdam, 12 mei 2020

Betreft: Verzoek om politiebureaus 'coronaproof' te maken voor advocaten en arrestanten

Geachte heer Van Essen

Namens de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA) benader ik u omdat er grote zorgen bestaan over de wijze waarop de advocatuur op een deel van de politiebureaus haar werk moet doen. Het ontbreekt daar aan de noodzakelijke faciliteiten om met inachtneming van de veiligheidsmaatregelen adequate rechtsbijstand aan onze cliënten te verlenen.

Vooropgesteld wordt dat wij begrijpen dat de afgelopen twee maanden van iedereen veel aanpassingsvermogen heeft gevergd en dat wij niet hadden verwacht dat vanaf de eerste dag op alle politiebureaus de noodzakelijke maatregelen zouden zijn getroffen. Er zijn nu echter bijna twee maanden verstreken en wij zien dat er op de bureaus nu maatregelen zijn getroffen, maar in de keuzes die daarbij zijn gemaakt lijken de belangen van de verdachten en hun raadslieden onvoldoende te zijn meegewogen.

Iedere verdachte heeft recht op een eerlijk proces, waaronder recht op bijstand door een advocaat en voldoende tijd en faciliteiten om zijn verdediging voor te bereiden. Het is vaste jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en tegenwoordig ook de Hoge Raad der Nederlanden dat iedere verdachte recht heeft op consultatiebijstand voorafgaand aan het verhoor en bijstand van een advocaat tijdens het verhoor. Die verhoorbijstand en de verdere communicatie tussen advocaat en cliënt dienen uiteraard vertrouwelijk plaats te vinden.

Deze rechten kunnen door een deel van de cliënten die zich op politiebureaus bevinden nu niet worden uitgeoefend, omdat er onvoldoende maatregelen zijn getroffen om 'coronaproof' ons werk te kunnen doen. Daardoor worden advocaten genoodzaakt om een keuze te moeten maken tussen het adequaat verlenen van rechtsbijstand zonder de

Secretariaat

Vondelstraat 41
1054 GJ
Amsterdam
Nederland

T +31 (0)20 606 06 80
F +31 (0)20 606 06 81
E info@nvsa.nl
www.nvsa.nl

Bank:
NL76ABNA0481762302
T.n.v.: Nederlandse Vereniging
van Strafrechtadvocaten

voorschriften in acht te nemen en de gezondheid van de cliënt en henzelf potentieel in gevaar te brengen, of de voorschriften na te leven en de rechtsbijstand niet in persoon te leveren.

De problemen zijn in ieder geval de volgende:

- De meeste spreekkamers en verhoorkamers op politiebureaus zijn dermate klein dat vanwege de afmetingen en de inrichting het niet mogelijk is dat alle aanwezigen op een onderlinge afstand van tenminste 1,5 m kunnen zitten.
- Niet in alle spreekkamers is een scherm geplaatst tussen de plek van de verdachte en de plek van de advocaat. Het is daarbij vaak evenmin mogelijk om met inachtneming van een afstand van 1,5 m een vertrouwelijk gesprek te voeren.
- In veel verhoorkamers is een plexiglas scherm geplaatst tussen de verhorende verbalisant(en) en de verdachte. Maar er is dan veelal geen scherm geplaatst tussen de verdachte en diens advocaat. De verhoorkamers zijn echter zo klein dat het dan voor de advocaat niet mogelijk is om op 1,5 m van zijn cliënt en de verbalisanten te gaan zitten. De enige mogelijkheid is dan om binnen een afstand van 1,5 m naast de cliënt te gaan zitten. Daardoor moet de advocaat een keuze maken tussen rechtsbijstand verlenen tijdens het verhoor en daarbij een risico nemen voor de gezondheid van zijn cliënt en van henzelf of het verhoor niet bijwonen.
- Het geboden alternatief om dan telefonisch consultatiebijstand te verlenen houdt onvoldoende rekening met de aard van de rechtsbijstand en de vertrouwelijkheid van de communicatie met de cliënt. Het telefonisch contact vindt over het algemeen plaats met de cliënt in zijn cel, waar het gesprek via een intercom loopt. Dat is vanwege de galm sowieso al moeilijk te verstaan aan de andere kant van de lijn, maar bovendien is wat er wordt besproken duidelijk te horen in de gang van het cellencomplex en in aanverwante cellen. Daardoor kan er geen vertrouwelijke communicatie plaatsvinden. Bovendien is het zeer onwenselijk om consultatiebijstand telefonisch te verrichten, zeker als de verdachte en de piketadvocaat elkaar niet kennen. Het noodzakelijke vertrouwen dat de verdachte in zijn piketadvocaat moet krijgen om goed te worden geadviseerd is dan nauwelijks te bewerkstelligen.

Op de website van de Politie worden bij het onderdeel 'Coronavirus en politiewerk' antwoorden gegeven 'op de meest gestelde vragen aan de politie'. Daar staat het navolgende vermeld als vraag van een burger en antwoord van de Politie¹:

“Mijn werkgever laat ons op te korte afstand van elkaar werken

Je werkgever is verantwoordelijk voor jullie gezondheid. Hij moet er dus voor zorgen dat jullie minimaal 1,5 meter kunnen aanhouden. Kaart het bij je werkgever of leidinggevende aan. Wordt er niet geluisterd, schakel dan de ondernemingsraad of de vakbond in. Je kunt het ook melden bij de Inspectie SZW, via [een speciaal meldformulier](#).”

---

¹ <https://www.politie.nl/themas/coronavirus-en-politiewerk.html>

Wij moeten constateren dat de Politie de verantwoordelijkheid die zij heeft voor advocaten en arrestanten op de politiebureaus nog niet in alle gevallen heeft genomen. Dat leidt tot de navolgende verzoeken aan u:

1. Wij verzoeken u om in alle spreekkamers schermen te plaatsen, zodat de advocaten vertrouwelijk met hun cliënten kunnen spreken. Tevens verzoeken wij ervoor zorg te dragen dat het in alle spreekkamers mogelijk is om met inachtneming van 1,5 m afstand vertrouwelijke gesprekken met onze cliënten te voeren.
2. Wij verzoeken u ervoor zorg te dragen dat in alle verhoorkamers waar een scherm is geplaatst tussen de verbalisanten en de verdachte ook een scherm te plaatsen tussen de verdachte en de advocaat. Een alternatief is dat de verhoren plaatsvinden in verhoorkamers waar voldoende afstand van elkaar kan worden genomen, waarbij de advocaat dan wel (op afstand) naast of bij de cliënt kan plaatsnemen.
3. Wij verzoeken u ervoor zorg te dragen dat de advocaten daadwerkelijk telefonisch contact met hun cliënten op het politiebureau kunnen hebben zonder dat anderen dat gesprek bewust of onbewust ook kunnen horen.

Indien u over deze verzoeken of de verdere inhoud van onze brief nader contact wenst, dan zijn wij daartoe uiteraard bereid.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de NVSA,

Jeroen Soeteman
Voorzitter